

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

9. studenoga 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Priznavanje presuda kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u drugoj državi članici – Okvirna odluka 2008/909/PUP – Članak 3. stavak 4. i članak 8. – Odbijanje izvršenja – Članak 47. drugi stavak Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Temeljno pravo na pošteno suđenje pred zakonom prethodno ustanovljenim neovisnim i nepristranim sudom – Sustavni ili opći nedostaci u državi članici izdavateljici – Ispitivanje u dvije faze – Opoziv odgode izvršenja kazne oduzimanja slobode koju je izrekla država članica – Izvršenje te kazne od strane druge države članice”

U predmetu C-819/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Aachen (Zemaljski sud u Aachenu, Njemačka), odlukom od 6. prosinca 2021., koju je Sud zaprimio 22. prosinca 2021., u postupku

Staatsanwaltschaft Aachen

uz sudjelovanje:

osobe M. D.,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (izvjestitelj), S. Rodin i L. S. Rossi, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i C. S. Schillemans, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: njemački

– za Europsku komisiju, S. Grünheid i K. Herrmann, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 4. svibnja 2023.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 4. i članka 8. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji (SL 2008., L 327, str. 27.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 111.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2008/909), u vezi s člankom 47. drugim stavkom Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka u vezi sa zahtjevom za priznavanje i izvršenje u Njemačkoj osuđujuće presude kojom je poljski sud osobi M. D. izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 5. i 13. Okvirne odluke 2008/909 glase:

„(5) Postupovna prava u kaznenim postupcima su od temeljnog značaja za osiguranje uzajamnog povjerenja među državama članicama u pravosudnoj suradnji. Odnosi među državama članicama, koje obilježava posebno uzajamno povjerenje u pravne sustave drugih država članica, omogućuju državi članici koja izvršava nalog [državi izvršiteljici] priznavanje odluka tijela države članice izdavateljice naloga [države izdavateljice]. Stoga treba osmisliti daljnji razvoj suradnje predviđene instrumentima Vijeća Europe u vezi s izvršenjem presuda izrečenih u kaznenom postupku, posebno kada je građanima Unije izrečena presuda u kaznenom postupku te su osuđeni na kaznu zatvora ili je prema njima primijenjena mjera oduzimanja slobode u drugoj državi članici. Ne dovodeći u pitanje potrebu da se osuđenoj osobi osigura primjerena zaštita tijekom postupka, više nije nužno potrebno u svim predmetima zahtijevati suglasnost te osobe za prosljeđivanje presude drugoj državi članici s ciljem priznavanja i izvršenja izrečene kazne.

[...]
- (13) Ova Okvirna odluka poštuje temeljna prava i sukladna je načelima iz članka 6. Ugovora o Europskoj uniji te [Povelje Europske unije o temeljnim pravima], posebno njezinog poglavlja VI. Niti jedan se dio ove Okvirne odluke ne smije tumačiti kao zabrana odbijanja izvršenja odluke ako postoje objektivni razlozi koji upućuju na činjenicu da je presuda izrečena s ciljem kažnjavanja osobe na temelju njezina spola, rase, vjere, nacionalnog podrijetla, državljanstva, jezika, političkih uvjerenja ili spolne orijentacije, ili da je osoba u podređenom položaju na temelju bilo koje od ovih osnova.”

4 Na temelju članka 3. te okvirne odluke, naslovljenog „Svrha i područje primjene”:

„1. Svrha ove Okvirne odluke je utvrđivanje pravila na temelju kojih država članica, kako bi poboljšala društvenu rehabilitaciju osuđene osobe, priznaje presudu te izvršava kaznu.

2. Ova se Okvirna odluka primjenjuje kada je osuđena osoba u državi [izdavateljici] ili državi [izvršiteljici].

[...]

4. Ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštivanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela iz članka 6. Ugovora o Europskoj uniji.”

5 Člankom 4. navedene okvirne odluke, naslovljenim „Kriteriji za prosljeđivanje presude i potvrde drugoj državi članici”, određuje se:

„1. Ako se osuđena osoba nalazi u državi [izdavateljici] ili državi [izvršiteljici], te ako je ta osoba dala suglasnost kada se ona zahtijeva na temelju članka 6., presuda zajedno s potvrdom čiji je standardni obrazac utvrđen u Prilogu I., mogu se proslijediti jednoj od sljedećih država članica:

(a) državi članici državljanstva osuđene osobe u kojoj on ili ona živi; ili

(b) državi članici državljanstva u koju će, iako ona nije država članica u kojoj osoba živi, osuđena osoba biti deportirana nakon što bude oslobođena izvršenja kazne, na temelju naloga za protjerivanje ili deportaciju koji su sastavni dio presude, sudske ili upravne odluke ili bilo koje druge mjere koja je posljedica presude; ili

(c) bilo kojoj državi članici koja nije država članica iz točaka (a) ili (b) a čije nadležno tijelo daje suglasnost za prosljeđivanje presude i potvrde toj državi članici.

[...]”

6 Članak 8. iste okvirne odluke, naslovljen „Priznavanje presude i izvršenje kazne”, glasi:

„1. Nadležno tijelo države [izvršiteljice] priznaje presudu koja je prosljeđena u skladu s člankom 4. i postupku iz članka 5. te odmah poduzima sve potrebne mjere za izvršenje kazne, ako se ne odluči pozvati na jednu od osnova za nepriznavanje i neizvršenje iz članka 9.

[...]”

7 Članak 9. Okvirne odluke 2008/909, naslovljen „Osnove za nepriznavanje i neizvršavanje”, predviđa:

„1. Nadležno tijelo države [izvršiteljice] može odbiti priznavanje presude i izvršavanje kazne u sljedećim slučajevima:

[...]

- (i) u skladu s potvrdom predviđenom u članku 4. osoba se nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u potvrdi navodi da je osoba u skladu s dodatnim postupovnim zahtjevima utvrđenima u nacionalnom pravu države izdavateljice:
- i. pravovremeno:
 - bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom, ili je na neki drugi način primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem;
 - i
 - bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju;
 - ili
 - ii. bila upoznata s predviđenim suđenjem i ovlastila je pravnog zastupnika, kojeg je imenovala dotična osoba ili država, da je brani tijekom suđenja te ju je taj zastupnik uistinu branio tijekom suđenja;
 - ili
 - iii. nakon dostave odluke i nakon što je izričito obaviještena o pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ta osoba ima pravo sudjelovati te se mogu preispitati ključne činjenice predmeta zajedno s novim dokazima, što može dovesti do ukidanja početne odluke:
 - izričito izjavila da ne osporava odluku,
 - ili
 - nije zahtijevala obnovu postupka niti podnijela žalbu u primjenjivom roku.

[...]

- 8 Članak 17. te okvirne odluke, naslovljen „Pravo koje uređuje izvršenje”, glasi:

„1. Izvršenje kazne uređuje se pravom države [izvršiteljice]. Samo tijela države [izvršiteljice], podložno stavcima 2. i 3., nadležna su odlučiti o postupcima izvršenja te odrediti sve s njima povezane mjere, uključujući osnove za prijevremeni ili uvjetni otpust.

[...]

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 9 Osoba M. D. je poljski državljanin koji uobičajeno boravi u Njemačkoj, a u Poljskoj je osuđen na uvjetnu kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci presudom Sąda Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Općinski sud u Szczecinu nadležan za Desnu obalu, Poljska) od 7. kolovoza 2018. Dotična osoba nije sudjelovala na raspravi iako joj je, prema informacijama koje su pružili poljski sudovi, poziv na raspravu bio poslan na adresu u Poljskoj koju je ta osoba bila navela u okviru istražnog postupka.

- 10 Rješenjem od 16. srpnja 2019. isti je sud opozvao prvotno izrečenu uvjetnu osudu i naložio izvršenje kazne zatvora izrečene osobi M. D. Razlozi za taj opoziv te, osobito, pitanje je li do njega došlo zbog nove kaznene osude, ne proizlaze jasno iz spisa podnesenog Sudu.
- 11 Sąd Okręgowy w Szczecinie (Okružni sud u Szczecinu, Poljska) izdao je 13. kolovoza 2020. europski uhidbeni nalog na temelju kojeg je M. D. uhićen u Njemačkoj. Odlukom od 17. prosinca 2020. Staatsanwaltschaft Köln (Državno odvjetništvo u Kölnu, Njemačka) odbio je izvršiti taj uhidbeni nalog na temelju članka 4. točke 6. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584) jer je dotična osoba nekoliko godina uobičajeno boravila u Njemačkoj te se protivila predaji poljskim tijelima.
- 12 Sąd Okręgowy w Szczecinie (Okružni sud u Szczecinu) je 26. siječnja 2021., radi izvršenja u Njemačkoj kazne zatvora izrečene osobi M. D., podnio Generalstaatsanwaltschaftu Berlin (Glavno državno odvjetništvo u Berlinu, Njemačka) ovjerenu presliku presude od 7. kolovoza 2018. kojoj je bila priložena potvrda iz članka 4. Okvirne odluke 2008/909. Spis je bio prosljeđen mjesno nadležnom Staatsanwaltschaftu Aachen (Državno odvjetništvo u Aachenu, Njemačka).
- 13 Državno odvjetništvo u Aachenu je odlukom od 2. studenoga 2021., nakon što je saslušao osobu M. D., koja je izjavila da nije primila poziv na raspravu koja se održala u Poljskoj i tvrdila da su prigovori istaknuti protiv nje neosnovani, zatražio od vijeća za izvršenje kazni Landgerichta Aachen (Zemaljski sud u Aachenu, Njemačka), suda koji je uputio zahtjev, da prihvati zahtjev za priznavanje i izvršenje presude i rješenje Sąda Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Općinski sud u Szczecinu nadležan za Desnu obalu) od 7. kolovoza 2018. i 16. srpnja 2019. te da osobi M. D. izrekne kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci. Prema mišljenju Državnog odvjetništva u Aachenu, svi uvjeti potrebni za izvršenje presude donesene u Poljskoj bili su ispunjeni. Konkretno, djela zbog kojih je donesena osuđujuća presuda, počinjena između ožujka i lipnja 2009., prema mišljenju tog državnog odvjetništva kažnjiva su prema njemačkom kaznenom pravu kao djela protupravnog oduzimanja i krivotvorenja.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev pita se može li odbiti proglasiti izvršivom u Njemačkoj kaznu zatvora koja je osobi M. D. izrečena u Poljskoj zbog toga što je ta država članica povrijedila članak 47. drugi stavak Povelje i članak 2. UEU-a. Ističe da elementi kojima raspolaže upućuju na to da su u trenutku donošenja presude i rješenja Sąda Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Općinski sud u Szczecinu nadležan za Desnu obalu) čije se izvršenje traži, odnosno 7. kolovoza 2018. i 16. srpnja 2019., u poljskom sudskom sustavu postojali sustavni ili opći nedostaci. U tom se pogledu poziva na, među ostalim, obrazloženi prijedlog Europske komisije u vezi s vladavinom prava u Poljskoj od 20. prosinca 2017. (COM (2017) 835 *final*), donesen na temelju članka 7. stavka 1. UEU-a, i noviju sudsku praksu Suda o tom pitanju.
- 15 U tom kontekstu Landgericht Aachen (Zemaljski sud u Aachenu) pita se je li, za potrebe priznavanja i izvršenja u Njemačkoj kazne zatvora koja je osobi M. D. izrečena u Poljskoj, on sâm dužan utvrditi jesu li 7. kolovoza 2018. i 16. srpnja 2019. u sudskom sustavu te države članice postojali nedostaci i je li došlo do povrede temeljnog prava dotične osobe na pošteno suđenje, ili je na Sudu da to učini kako bi se izbjeglo postojanje različitih praksi među državama članicama Unije. Kad je riječ o meritumu, taj sud smatra da nije sigurno da se rješenje koje je Sud usvojio u

presudi od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) – u pogledu Okvirne odluke 2002/584 – može primijeniti na Okvirnu odluku 2008/909 s obzirom na to da potonja odluka ne sadržava pandan uvodnoj izjavi 10. Okvirne odluke 2002/584 te uzimajući u obzir rješenje koje je Sud usvojio u presudi od 27. svibnja 2019., OG i PI (Državna odvjetništva u Lübecku i Zwickauu) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).

- 16 Landgericht Aachen (Zemaljski sud u Aachenu) također se pita što treba učiniti u slučaju kada je na dan donošenja odluke odnosno odluka čije se izvršenje traži stanje vladavine prava u državi članici izdavateljici bilo zadovoljavajuće, ali se kasnije pogoršalo, tako da u trenutku u kojem sud države izvršiteljice mora odlučiti o priznavanju i izvršenju osuđujuće presude to više nije slučaj.
- 17 U tim je okolnostima Landgericht Aachen (Zemaljski sud u Aachenu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li sud države članice izvršenja koji odlučuje o proglašenju izvršivosti, pozivajući se na članak 3. stavak 4. [Okvirne odluke 2008/909] u vezi s člankom 47. drugim stavkom [Povelje], odbiti, u skladu s člankom 8. te okvirne odluke, priznati presudu donesenu u drugoj državi članici i izvršiti kaznu koja je izrečena tom presudom ako postoje razlozi koji upućuju na to da su okolnosti u toj državi članici u trenutku donošenja odluke koju treba izvršiti, ili naknadnih odluka koje se odnose na prvonavedenu odluku, nespojive s temeljnim pravom na pošteno suđenje jer sam sudski sustav u toj državi članici više nije u skladu s načelom vladavine prava zajamčenim člankom 2. UEU-a?

2. Može li sud države članice izvršenja koji odlučuje o proglašenju izvršivosti, pozivajući se na članak 3. stavak 4. [Okvirne odluke 2008/909] u vezi s načelom vladavine prava zajamčenim člankom 2. UEU-a, odbiti, u skladu s člankom 8. te okvirne odluke, priznati presudu donesenu u drugoj državi članici i izvršiti kaznu koja je izrečena tom presudom ako postoje razlozi koji upućuju na to da sudski sustav u toj državi članici u trenutku odlučivanja o proglašenju izvršivosti više nije u skladu s navedenim načelom?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

Treba li, prije nego što se priznavanje presude koju je donio sud druge države članice i izvršenje kazne koja je izrečena tom presudom odbiju uz pozivanje na članak 3. stavak 4. Okvirne odluke 2008/909 u vezi s člankom 47. drugim stavkom Povelje, zato što postoje razlozi koji upućuju na to da su okolnosti u toj državi članici nespojive s temeljnim pravom na pošteno suđenje jer sam sudski sustav u toj državi članici više nije u skladu s načelom vladavine prava, u drugoj fazi provjeriti jesu li okolnosti nespojive s temeljnim pravom na pošteno suđenje u postupku o kojem je riječ konkretno negativno utjecale na osuđenika?

4. Ako se niječno odgovori na prvo i/ili drugo pitanje, i to na način da za odlučivanje o tome jesu li okolnosti u određenoj državi članici nespojive s temeljnim pravom na pošteno suđenje jer sam sudski sustav u toj državi članici više nije u skladu s načelom vladavine prava nisu nadležni sudovi država članica, nego Sud:

Je li sudski sustav u Republici Poljskoj 7. kolovoza 2018. i/ili 16. srpnja 2019. bio, odnosno je li sudski sustav u Republici Poljskoj trenutačno, u skladu s načelom vladavine prava iz članka 2. UEU-a?”

O prethodnim pitanjima

Prvo, drugo i treće pitanje

- 18 Svojim prvim, drugim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 4. i članak 8. Okvirne odluke 2008/909 tumačiti na način da sud države članice izvršiteljice može sâm odbiti priznati i izvršiti osuđujuću kaznenu presudu suda druge države članice kada raspolaze elementima koji upućuju na to da u toj državi članici postoje sustavni ili opći nedostaci kad je riječ o pravu na pošteno suđenje i, šire, kad je riječ o funkcioniranju sudskog sustava i poštovanju vladavine prava. U slučaju potvrdnog odgovora, sud koji je uputio zahtjev pita koji datum treba uzeti kao mjerodavan za ocjenu postojanja takvih sustavnih ili općih nedostataka te treba li se uvjeriti i u to da su ti nedostaci konkretno utjecali na položaj osuđene osobe.
- 19 Okvirnom odlukom 2008/909, isto kao i Okvirnom odlukom 2002/584, konkretiziraju se načela uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja koja svaku državu članicu obvezuju, osobito u kontekstu područja slobode, sigurnosti i pravde, da, osim u iznimnim okolnostima, smatra da sve ostale države članice poštuju pravo Unije i, konkretno, njime priznata temeljna prava (vidjeti u tom smislu presude od 10. studenoga 2016., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, t. 26. i od 22. veljače 2022., Openbaar Ministerie (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, t. 40.). Kao što je to naglašeno u uvodnoj izjavi 5. Okvirne odluke 2008/909, njome se jača pravosudna suradnja u području priznavanja i izvršenja kaznenih presuda u situacijama kada je građanima Unije u drugoj državi članici izrečena kazna zatvora ili mjera oduzimanja slobode, s ciljem olakšavanja njihove društvene rehabilitacije.
- 20 U tu je svrhu člankom 8. te okvirne odluke predviđeno da je tijelo izvršenja načelno dužno udovoljiti zahtjevu za priznavanje presude, koja mu je prosljeđena u skladu s člancima 4. i 5. navedene okvirne odluke, i izvršenje kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode, donesene odnosno izrečene u drugoj državi članici. Ono u načelu može odbiti udovoljiti takvom zahtjevu samo na temelju osnova za nepriznavanje i neizvršavanje koje su taksativno navedene u članku 9. te okvirne odluke.
- 21 Međutim, Sud je priznao da je u iznimnim okolnostima moguće uvesti dodatna ograničenja načela uzajamnog priznavanja i povjerenja (presuda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 82. i navedena sudska praksa).
- 22 Tako je to, pod određenim uvjetima, moguće u području uređenom Okvirnom odlukom 2002/584, kada je osoba protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog, u slučaju predaje državi članici izdavateljici naloga, izložena stvarnoj opasnosti od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. Povelje. Kako bi došao do tog rješenja, Sud se pozvao, s jedne strane, na članak 1. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584, kojim se propisuje da njezin učinak ne može biti promjena obveze poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. UEU-a, kao i na apsolutnost temeljnog prava zajamčenog člankom 4. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 83. i 84.).
- 23 Nakon toga, Sud je presudio da se tijelo izvršenja može iznimno suzdržati od izvršenja europskog uhidbenog naloga ako bi se predajom tražene osobe tu osobu moglo izložiti stvarnoj opasnosti od povrede njezina temeljnog prava na pošteno suđenje, zajamčenog člankom 47. drugim

stavkom Povelje, s obzirom na ključnu važnost koje to pravo ima za zaštitu svih prava koja pojedinci imaju na temelju prava Unije i očuvanje zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU-a, a osobito vrijednosti vladavine prava (vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., *Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 48. i 59. i od 22. veljače 2022., *Openbaar Ministerie (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga)*, C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, t. 45. i 46.).

- 24 Sud koji je uputio zahtjev pita se može li se takvo rješenje primijeniti na slučaj zahtjeva kojim se ne traži predaja osobe protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog tijelima koja su ga izdala na temelju Okvirne odluke 2002/584, nego priznavanje presude i izvršenje u državi izvršenja kazne donesene odnosno izrečene u drugoj državi članici, kada postoje elementi koji upućuju na to da su uvjeti u potonjoj državi članici – u trenutku donošenja odluke koju treba izvršiti ili naknadnih odluka koje se na nju odnose – bili nespojivi s temeljnim pravom na pošteno suđenje iz članka 47. drugog stavka Povelje.
- 25 U tom pogledu, valja istaknuti da se u članku 3. stavku 4. Okvirne odluke 2008/909 navodi da se njome ne mijenja obveza poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela iz članka 6. UEU-a.
- 26 Usto, u uvodnoj izjavi 13. te okvirne odluke navodi se da ona „poštuje temeljna prava i sukladna je načelima iz članka 6. [UEU-a] te Povelje [...], posebno njezinog poglavlja VI.”, među kojima se nalazi pravo na pošteno suđenje pred neovisnim i nepristranim sudom iz članka 47. drugog stavka Povelje. U toj se istoj uvodnoj izjavi navodi da se „[n]iti jedan [...] dio [Okvirne odluke 2008/909] ne smije tumačiti kao zabrana odbijanja izvršenja odluke ako postoje objektivni razlozi koji upućuju na činjenicu da je presuda izrečena s ciljem kažnjavanja osobe na temelju njezina spola, rase, vjere, nacionalnog podrijetla, državljanstva, jezika, političkih uvjerenja ili spolne orijentacije, ili da je osoba u podređenom položaju na temelju bilo koje od ovih osnova.”
- 27 Iz toga slijedi da Okvirnu odluku 2008/909, poput Okvirne odluke 2002/584, treba tumačiti na način da nadležno tijelo države članice izvršiteljice može u iznimnim okolnostima odbiti priznati osuđujuću kaznenu presudu i izvršiti kaznu donesenu odnosno izrečenu u državi članici izdavateljici kada raspolaže elementima koji upućuju na postojanje sustavnih ili općih nedostataka koji bi mogli utjecati na neovisnost sudbene vlasti u toj državi članici i tako ugroziti bit temeljnog prava na pošteno suđenje dotične osobe.
- 28 Konkretno, u odgovoru na pitanja suda koji je uputio zahtjev o uvjetima pod kojima je u slučaju sustavnih ili općih povreda prava na pošteno suđenje u državi članici izdavateljici moguće odbiti izvršenje zahtjeva podnesenog na temelju Okvirne odluke 2008/909, valja pojasniti da mogućnost odbijanja priznavanja presude i izvršenja kazne na temelju članka 3. stavka 4. Okvirne odluke 2008/909 zbog opasnosti od povrede temeljnog prava na pošteno suđenje pretpostavlja da nadležno tijelo države članice izvršiteljice provede ispitivanje u dvije faze.
- 29 U prvoj fazi, to tijelo mora utvrditi postoje li objektivni, vjerodostojni, precizni i odgovarajuće ažurirani elementi koji upućuju na to da zbog sustavnih ili općih nedostataka u pogledu neovisnosti sudbene vlasti u državi članici izdavateljici postoji stvarna opasnost od toga da u toj državi članici dođe do povrede temeljnog prava na pošteno suđenje zajamčenog člankom 47. drugim stavkom Povelje (vidjeti po analogiji presudu od 22. veljače 2022., *Openbaar Ministerie (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga)*, C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, t. 52. i navedenu sudsku praksu).

- 30 Ako je to slučaj, nadležno tijelo države članice izvršiteljice u drugoj fazi mora konkretno i precizno provjeriti u kojoj su mjeri nedostaci utvrđeni u prvoj fazi mogli utjecati na rad sudova države članice izdavateljice koji su bili nadležni za vođenje postupaka protiv tražene osobe i, uzimajući u obzir osobnu situaciju te osobe, prirodu kaznenog djela zbog kojeg je osuđena i činjenični kontekst u kojem je izrečena osuda čije se priznavanje i izvršenje zahtijevaju, te s obzirom na dodatne informacije koje je na temelju te okvirne odluke ta država članica eventualno pružila, postoje li ozbiljni i utvrđeni razlozi zbog kojih se vjeruje da je u predmetnom slučaju navedena osoba stvarno izložena takvoj opasnosti (vidjeti po analogiji presudu od 22. veljače 2022., Openbaar Ministerie (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, t. 53. i navedenu sudsku praksu).
- 31 U tom pogledu, to što Okvirna odluka 2008/909 ne sadržava pandan uvodnoj izjavi 10. Okvirne odluke 2002/584, prema kojoj primjena europskog uhidbenog naloga može biti suspendirana samo u slučaju da neka država članica ozbiljno i neprekidno krši načela iz članka 6. stavka 1. UEU-a, što utvrđuje Vijeće Europske unije u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a, koji se odnosi na mogućnost da se općenito suspendira mehanizam europskog uhidbenog naloga u odnosu na državu članicu, ne može dovesti u pitanje potrebu da nadležno tijelo države članice izvršiteljice u svakom pojedinom slučaju izvrši provjere opisane u prethodnoj točki.
- 32 Presuda od 27. svibnja 2019., OG i PI (Državna odvjetništva u Lübecku i Zwickauu) (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), na koju se poziva sud koji je uputio zahtjev, prema njegovu mišljenju odnosila se na pitanje jesu li tijela državnog odvjetništva obuhvaćena pojmom „pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog” u smislu Okvirne odluke 2002/584, koje nije u izravnoj vezi s pitanjem postavljenim u ovom predmetu. Iz te se presude u svakom slučaju ne može izvesti da su sustavni ili opći nedostaci u pogledu neovisnosti sudbene vlasti u državi članici izdavateljici dostatni kako bi se državu članicu izvršiteljicu oslobodilo obveze priznavanja presuda i izvršavanja kazni koje su donijeli odnosno izrekli sudovi države članice izdavateljice na temelju Okvirne odluke 2008/909 (vidjeti po analogiji presudu od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 50.).
- 33 Naime, valja podsjetiti na to da postojanje takvih sustavnih ili općih nedostataka ne utječe nužno na sve odluke koje su sudovi navedene države članice donijeli u svakom pojedinačnom slučaju (vidjeti po analogiji presudu od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 41. i 42.).
- 34 Kada bi se nadležnom tijelu države članice izvršiteljice dopustilo da na vlastitu inicijativu suspendira mehanizam predviđen Okvirnom odlukom 2008/909 tako da u načelu odbije svaki zahtjev za priznavanje presuda i izvršenje kazni koje je donijela odnosno izrekla država članica pogođena tim nedostacima, time bi se dovela u pitanje načela uzajamnog povjerenja i uzajamnog priznavanja na kojima se ta okvirna odluka temelji (vidjeti po analogiji presudu od 17. prosinca 2020., Openbaar Ministerie (Neovisnost pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, t. 43.).
- 35 Osim toga, suprotno od onoga što sugerira sud koji je uputio zahtjev, nije na Sudu, nego na tom samom sudu da ocijeni čine li dokazi koje je dotična osoba podnijela opravdanu osnovu za odbijanje priznavanja osuđujuće kaznene presude i izvršenja kazne o kojima je riječ u glavnom postupku, pri čemu se međutim podrazumijeva, u skladu sa sudskom praksom Suda, da

mogućnost takvog odbijanja predstavlja iznimku koja se mora usko tumačiti (vidjeti po analogiji rješenje od 12. srpnja 2022. Minister for Justice and Equality (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga – II), C-480/21, EU:C:2022:592, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

- 36 U pogledu datuma koji nadležno tijelo države članice izvršiteljice mora uzeti kao mjerodavan za tu ocjenu, također valja pojasniti da, kad je riječ o zahtjevu na temelju Okvirne odluke 2008/909 kojim se traži priznavanje i izvršenje u jednoj državi članici osuđujuće kaznene presude odnosno kazne izrečene u drugoj državi članici, ispitivanje postojanja sustavnih ili općih nedostataka sudskog sustava države članice izdavateljice, osobito onih u pogledu neovisnosti sudova, nužno treba provesti s obzirom na stanje koje je u toj državi članici postojalo na datum donošenja te osuđujuće presude. Prilikom te ocjene može se uzeti u obzir razvoj tog stanja do tog datuma. Nasuprot tomu, u načelu ne bi trebalo uzeti u obzir razvoj spomenutog stanja nakon navedenog datuma.
- 37 Naime, cilj je tog ispitivanja omogućiti nadležnom tijelu države članice izvršiteljice da na temelju dokaza koje je podnijela dotična osoba ocijeni jesu li takvi sustavni ili opći nedostaci mogli konkretno utjecati na kazneni postupak koji se protiv te osobe vodio i u kojem je ona osuđena (vidjeti analogijom rješenje od 12. srpnja 2022. Minister for Justice and Equality (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga – II), C-480/21, EU:C:2022:592, t. 41.).
- 38 Iz toga slijedi da je na sudu koji je uputio zahtjev da, kako bi ocijenio postoje li sustavni ili opći nedostaci u državi članici izdavateljici kao i konkretan utjecaj koji su ti nedostaci mogli imati na položaj osuđene osobe, kao mjerodavan uzme datum donošenja osuđujuće presude.
- 39 Nasuprot tomu, nije potrebno postavljati pitanje poštuje li se u državi članici izdavateljici vladavina prava na dan kada nadležno tijelo države članice izvršiteljice odlučuje o zahtjevu za priznavanje presude i izvršenje kazne izrečene u državi članici izdavateljici jer, ne samo da dotična osoba ne mora biti predana tijelima potonje države članice, nego je sama svrha tog postupka ta da ona ostane u državi članici izvršenja kako bi u njoj odslužila svoju kaznu.
- 40 Isto vrijedi i za stanje u državi članici izdavateljici na dan opoziva odgode izvršenja kazne kada je odluka o opozivu donesena zbog kršenja objektivnog uvjeta kojim je, kao što to može biti slučaj, izvršenje prvotne kazne bilo uvjetovano, s obzirom na to da takav opoziv predstavlja običnu mjeru izvršenja kojom se ne mijenja ni vrsta ni visina kazne (vidjeti u tom smislu presudu od 23. ožujka 2023., Minister for Justice and Equality (Opoziv uvjetnih osuda), C-514/21 i C-515/21, EU:C:2023:235, t. 53. i navedenu sudsku praksu).
- 41 Međutim, u slučaju da je opoziv odgode posljedica nove kaznene osude, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri u glavnom postupku, na nadležnom tijelu države članice izvršiteljice je da ocijeni stanje koje je u državi članici izdavateljici postojalo do datuma nove osuđujuće presude čije je donošenje dovelo do tog opoziva i, slijedom toga, omogućilo podnošenje zahtjeva za priznavanje i izvršenje prvotne kazne (vidjeti po analogiji presudu od 23. ožujka 2023., Minister for Justice and Equality (Opoziv uvjetnih osuda), C-514/21 i C-515/21, EU:C:2023:235, t. 67. i 68.).
- 42 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo, drugo i treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 4. i članak 8. Okvirne odluke 2008/909 treba tumačiti na način da nadležno tijelo države članice izvršiteljice može odbiti priznati i izvršiti osuđujuću kaznenu presudu suda druge države članice kada raspolaže elementima koji upućuju na to da u toj državi članici postoje sustavni ili opći nedostaci kad je riječ o pravu na pošteno suđenje, osobito u pogledu neovisnosti sudova, te da postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se vjeruje da su ti nedostaci mogli imati konkretan

utjecaj na kazneni postupak koji se vodio protiv predmetne osobe. Na nadležnom je tijelu države članice izvršiteljice da ocijeni stanje koje je u državi članici izdavateljici postojalo do datuma donošenja kaznene osuđujuće presude i izricanja kazne čije se priznavanje odnosno izvršenje zahtijeva te, po potrebi, do datuma donošenja nove osuđujuće presude koja je dovela do opoziva prvotno izrečene odgode izvršenja kazne čije se izvršenje traži.

Četvrto pitanje

- 43 S obzirom na odgovor na prvo, drugo i treće pitanje, nije potrebno odgovoriti na četvrto pitanje.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 4. i članak 8. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009.,

treba tumačiti na način da:

nadležno tijelo države članice izvršiteljice može odbiti priznati i izvršiti osuđujuću kaznenu presudu suda druge države članice kada raspolaze elementima koji upućuju na to da u toj državi članici postoje sustavni ili opći nedostaci kad je riječ o pravu na pošteno suđenje, osobito u pogledu neovisnosti sudova, te da postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se vjeruje da su ti nedostaci mogli imati konkretan utjecaj na kazneni postupak koji se vodio protiv predmetne osobe. Na nadležnom je tijelu države članice izvršiteljice da ocijeni stanje koje je u državi članici izdavateljici postojalo do datuma donošenja kaznene osuđujuće presude i izricanja kazne čije se priznavanje odnosno izvršenje zahtijeva te, po potrebi, do datuma donošenja nove osuđujuće presude koja je dovela do opoziva prvotno izrečene odgode izvršenja kazne čije se izvršenje traži.

Potpisi